

آداب لباس پوشیدن در اسلام

آداب و اعمال اسلامی

بروزرسانی: ۲۹ دی ۱۳۹۶

تاریخ نشر: ۰۷ آبان ۱۳۹۶

آداب لباس پوشیدن در اسلام

آداب لباس پوشیدن در اسلام

فهرست این نوشتار:

۱ آداب لباس پوشیدن در اسلام

۱.۱.۱. فضیلت آراستن

۱.۲ اظهار نعمت‌های پروردگار

۱.۳ لباس خوب از مال حلال

۱.۴ لباس زیرین و رویین

- ۱.۵ آراسته بودن در بیرون خانه
- ۱.۶ فلسفه سختی‌های دنیا
- ۱.۷ لباس های حرام
- ۱.۸ لباس ابریشمین
- ۱.۹ زیورآلات طلا ونقره
- ۱.۱۰ بهترین لباس
- ۱.۱۱ لباس پنبه‌ای و پشمین
- ۱.۱۲ لباس کتان و خز
- ۱.۱۳ رنگ لباس
- ۱.۱۴ لباس سفید و زرد
- ۱.۱۵ لباس قرمز و کبود
- ۱.۱۶ لباس سبز سیر و سیاه
- ۱.۱۷ ۵. برخی آداب لباس پوشیدن
- ۱.۱۸ هدف از پوشیدن لباس سه چیز است :
- ۱.۱۹ ۶. حرمت پوشیدن لباس مخصوص زنان یا کافران
- ۱.۲۰ ۷. عمامه بستن و کلاه پوشیدن
- ۱.۲۱ (مقدمه:)
- ۱.۲۱.۱ فضیلت عمامه بر سر گذاشتن
- ۱.۲۲ کلاه پوشیدن
- ۱.۲۳ ۸. آداب پوشیدن پاجامه
- ۱.۲۴ ۹. آداب لباس نو بریدن و پوشیدن
- ۱.۲۵ دعاهای هنگام بریدن و پوشیدن لباس نو
- ۱.۲۶ پوشیدن لباس نو ورهایی یافتن از آفات
- ۱.۲۷ شکرانه پوشیدن لباس نو
- ۱.۲۸ ۱۰. دیگر آداب پوشیدن و بیرون آوردن لباس
- ۱.۲۹ هیچ‌گاه به طور کامل برهنه نشوید
- ۱.۳۰ ویژگی‌های پوشش بانوان
- ۱.۳۱ اسراف در پوشش
- ۱.۳۲ پاکیزگی ونظافت لباس
- ۱.۳۳ وصله زدن به لباس
- ۱.۳۴ ۱۱. رنگ کفش و ویژگی‌های آن
- ۱.۳۵ اهمیت پوشیدن کفش

۱. فضیلت آراستن

(مقدمه:)

از احادیث معتبر و فراوان استفاده می‌شود که پوشیدن لباس تمیز و خوب و آراستن و زینت کردن مناسب خویش، در صورتی که هزینه آن از راه حلال به دست آمده و در شأن انسان باشد، مستحب و موجب خشنودی پروردگار عالمیان است. اما اگر از راه حلال ممکن نباشد باید به قدر امکان بسنده کرد، تا زیاده‌خواهی‌های پوشاک مانع بندگی و عبادت نشود و چنانچه خداوند متعال درهای روزی را بر کسی گشود، هم خود او از آن به شایستگی بهره برد و هم دیگران را در آن سهیم کند و اگر بر او تنگ گرفت، قناعت پیشه سازد و خود را به حرام و حتی اموال مشتبه آلوده نکند. (به روایاتی در این زمینه توجه فرمایید:)

اظهار نعمت‌های پروردگار

۱. از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: «هرگاه خداوند نعمتی به بنده خود دهد و آثار آن نعمت بر آن بنده آشکار شود، او ذاکر (وشاکر) نعمت پروردگار و دوست خداوند نامیده می‌شود، اما اگر آثار نعمت در (گفتار و کردار) او ظاهر نشود، دشمن خدا و تکذیب‌کننده نعمت پروردگار شمرده خواهد شد.» [۱]

۲. در حدیثی دیگر فرمود: «هرگاه خداوند نعمتی به بنده‌اش کرامت کند، دوست دارد اثر آن نعمت را بر او ببیند.» [۲]

۳. نیز در سخنی فرمود: «خداوند متعال زینت و اظهار و ابراز نعمت را دوست دارد و از ترك زینت و اظهار فقر و بدحالی بیزار است. دوست دارد آثار نعمت را در بنده‌اش ببیند. (مثل اینکه) لباس خود را خوشبو سازد، از منزلش به خوبی نگهداری کند، خانه‌اش را جاروب کرده، آن را تمیز نگاه دارد و حتی روشن کردن خانه پیش از غروب آفتاب [۳]، فقر را زایل می‌کند و بر روزی می‌افزاید.» [۴]

خود را برای خودی‌ها بیارایید

از امیر مؤمنان علی علیه السلام روایت شده است که فرمود: «همان‌گونه که به هنگام ملاقات با غریبه‌ها خود را می‌آرایید تا شما را در بهترین حال ببینند، برای برادران مؤمن نیز خود را بیارایید.» [۵]

لباس خوب از مال حلال

یوسف بن ابراهیم، از راویان حدیث، می‌گوید: خدمت امام صادق علیه السلام رسیدم در حالی که لباس‌هایی خوب (از خز) [۶] پوشیده بودم. پرسیدم: نظرتان در مورد این لباس‌ها چیست؟ فرمود: اشکالی ندارد زیرا امام حسین علیه السلام به هنگام شهادت از همین لباس بر تن داشت و هنگامی که حضرت علی علیه السلام به عبدالله بن عباس مأموریت داد تا با خوارج نهروان مذاکره کند، بهترین لباس‌ها را پوشید و با بهترین عطرها خود را خوشبو ساخت و بر بهترین اسبان سوار شد و رو به آنها رفت. خوارج چون او را در آن حال دیدند، گفتند: تو از بهترین مردمانی، پس چرا لباس جباران بر تن داری و بر مرکب آنان سوار شده‌ای؟ ابن عباس آیه زیر را تلاوت کرد: (قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ): «بگو: چه کسی زینت‌های الهی را که برای بندگان خود آفریده و روزی‌های پاکیزه را حرام کرده است؟» [۷] (و آنها جوابی در برابر او نداشتند).

سپس امام صادق علیه السلام به یوسف بن ابراهیم فرمود: لباس‌های خوب و ارزشمند بپوش و خود را پیرایش کن که خداوند زیباست و زیبایی‌ها را دوست می‌دارد؛ البته مشروط بر آنکه از راه حلال به دست آمده باشد (و در حد اسراف نباشد) [۸].

لباس زیرین و رویین

در روایتی معتبر آمده است که روزی سفیان ثوری از سران متصوفه به مسجد الحرام رفت. امام صادق علیه السلام را دید که در گوشه‌ای از مسجد نشسته و لباس‌هایی زیبا و ارزشمند بر تن دارد. با خود گفت: به خدا سوگند باید به نزدش بروم و او را به خاطر این لباس‌ها سرزنش کنم. سپس خدمت حضرت رسید و با سخنی اعتراض‌آمیز عرض کرد: ای فرزند رسول خدا، به خدا قسم پیامبر و هیچ‌یک از پدران تو چنین لباسی نپوشیده‌اند.

امام فرمود: «حضرت رسول صلی الله علیه و آله در روزگاری زندگی می‌کرد که عموم مردم در فقر و تنگدستی به سر می‌بردند (و به همین علت چنین لباس‌هایی نمی‌پوشید)، اما امروز

وضعیت مالی‌شان بهتر است و سزاوارترین مردم به استفاده از نعمت‌های پروردگار، انسان‌های نیکوکار و پرهیزگاران هستند». سپس آیه ۳۲ سوره اعراف را که در روایت پیشین گذشت، تلاوت کرد. آن‌گاه فرمود: «ما سزاوارترین مردم برای استفاده از نعمت‌های پروردگار هستیم». و در ادامه فرمود: «ای ثوری، این جامه رویین را که می‌بینی برای (حفظ آبرو در برابر) مردم پوشیده‌ام»، سپس دامن لباس را بالا زد و لباس زیرین را که لباس بسیار ساده و کم‌ارزش بود به وی نشان داد و فرمود: «این لباس را برای خود پوشیده‌ام». بعد حضرت لباس رویین سفیان ثوری را بالا زد و او لباس زیبا و ارزشمندی در زیر و لباس ساده و کم‌ارزشی روی آن پوشیده بود! حضرت فرمود: «ثوری، لباس زیرین را برای لذت نفس و لباس رویین را برای فریب دادن مردم پوشیده‌ای». [۹]

آراسته بودن در بیرون خانه

در روایتی معتبر می‌خوانیم که امام رضا علیه السلام در فصل تابستان بر روی حصیر و در زمستان بر روی پلاس [۱۰] می‌نشست و در خانه لباس گشاد می‌پوشید، اما در بیرون خانه و در برابر مردم، آراسته ظاهر می‌شد. [۱۱]

فلسفه سختی‌های دنیا

از حضرت علی علیه السلام روایت شده است که فرمود: «خداوند متعال بر اثر علاقه‌ای که به برخی بندگان دارد، دنیا را بر آنها تنگ گرفته و محبت دنیا را از دل آنها برداشته است. از این رو آنان بر تنگی خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها و سختی‌های دنیا شکیبایی ورزیده و به جهان آخرت و آنچه از کرامت ابدی که نزد خداست مشتاق و راغب‌اند و جان خود را در راه رضای خدایشان بر کف گرفته و سرانجام به شهادت می‌رسند و هنگام کوچیدن به جهان دیگر، خداوند از آنان خشنود است. چنین بندگان نیک می‌دانند که مرگ دامنگیر همه می‌شود (و باید دنیا و هر آنچه را در آن است بگذارند و بگذرند)؛ به همین علت، به فکر تهیه زاد و توشه برای جهان دیگرند. آنها به فکر گردآوری طلا و نقره نیستند، لباس‌های ساده می‌پوشند و بیش از ضرورت و نیاز غذا نمی‌خورند و اضافه بر آن را در راه خدا هزینه می‌کنند، تا توشه آخرتشان باشد. آنان برای جلب رضای خدا، با انسان‌های خوب دست

دوستی داده و با دشمنان خدا قطع رابطه می‌کنند. این بندگان خوب خدا، چراغ‌های هدایت و غرق در نعمت‌های جهان آخرتند».[۱۲]

یادآوری: بسیاری از روایات مناسب این فصل را در کتاب عین‌الحیة آورده‌ام.[۱۳]

[۱]. کافی، ج ۶، ص ۴۳۸، ح ۲؛ میزان الحکمة، ج ۱۰، باب ۳۹۱۱، ح ۲۰۴۳۱.

[۲]. کافی، ج ۶، ص ۴۳، ح ۱ و ۴؛ مکارم الأخلاق، ص ۹۸.

[۳]. البته این بخش از روایت مربوط به زمان‌های گذشته است که مردم از نعمت برق محروم بودند و لازم بود پیش از تاریکی هوا وسایل روشن‌کننده را آماده سازند.

[۴]. مکارم الأخلاق، ص ۴۱؛ میزان الحکمة، ج ۱۰، باب ۳۹۱۱، ح ۲۰۴۳۳.

[۵]. کافی، ج ۶، ص ۴۳۹، ح ۱۰؛ مکارم الأخلاق، ص ۹۸.

[۶]. خز، پوست حیواناتی است که موهایی بلند و نرم و لطیف و پرپشت دارند. برخی حیوانات غیر اهلی نیز خردارند. چنین حیواناتی در زمان‌های گذشته فراوان بود ولی امروزه بر اثر صید بی‌رویه، کمیاب یا نایاب است.

[۷]. سوره اعراف، آیه ۳۲.

[۸]. کافی، ج ۶، ص ۴۴۲، ح ۸؛ بحار الأنوار، ج ۶۵، ص ۱۲۵.

[۹]. کافی، ج ۶، ص ۴۴۲، ح ۷؛ دعائم الاسلام، ج ۲، ص ۱۵۱، ح ۵۴۴.

[۱۰]. گلیم، فرشی از پشم (که) به رنگ‌های مختلف می‌بافند و پیرز ندارد (فرهنگ عمید).

[۱۱]. عیون اخبار الرضا، ج ۲، باب ۴۴، ح ۱؛ مکارم الأخلاق، ص ۱۱۷.

[۱۲]. معانی الأخبار، ص ۱۹۹؛ امالی طوسی، ج ۲، ص ۵۱.

[۱۳]. عین‌الحیة، ص ۲۸۶، لمعه ششم.

لباس‌های حرام

(مقدمه:)

برخی لباس‌هایی که پوشیدن آن حرام است به شرح زیر است :

(اَوَّل:) پوشیدن لباس‌هایی که از ابریشم خالص است و همچنین لباس‌های طلا باف (و هر آنچه زینت طلا دارد)، بر مردان حرام است. و نیز احتیاط آن است که عرقچین و کیف دستی و چیزهای کوچکی که نمی‌توان با آن عورت را پوشاند از ابریشم خالص نباشد. همان‌گونه که احتیاط آن است که اجزای لباس، حتی نوارهایی را که در حاشیه لباس

می‌دوزند از ابریشم خالص نباشد. و چنانچه کسانی بخواهند لباس حریر بپوشند، بهترین راه آن است که چیزی با ابریشم مخلوط کنند؛ به هر نسبتی که باشد ولی سزاوار است نسبت آن ده به یک یا بیشتر باشد. و اگر مجموع تار یا مجموع پود[۱] آن غیر ابریشم باشد بهتر است. و سزاوار است که ولی، پسران نابالغ خود را از پوشیدن لباس‌های ابریشمین و طلا باف منع کند.

(دوم:) لباس‌هایی که از پوست حیوان مرده تهیه شده، هر چند آن را دباغی کرده باشند.
(سوم:) لباس‌هایی که از پوست حیوانات حرام گوشت تهیه شده، هر چند حیوان را به طریق شرعی ذبح کرده باشند. حتی اگر یک تار موی حیوان حرام گوشت (مانند گربه) در لباس یا بدن نمازگزار باشد حرام است. (در این زمینه به روایات زیر توجه کنید:)

لباس ابریشمین

۱. در روایت معتبری آمده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله به حضرت علی علیه السلام فرمود: «انگشتر طلا در دست نکن و لباس ابریشمین نپوش که این هر دو، زینت و پوشش تو در بهشت است».[۲]

۲. و در سخنی دیگر، به آن حضرت فرمود: «لباس ابریشمین نپوش که اگر بیوشی، خداوند پوست تو را به آتش می‌سوزاند».[۳]

زیورآلات طلا و نقره

۱. در حدیث است که از امام صادق علیه السلام پرسیدند: آیا بر مرد جایز است خانواده‌اش را با زیورآلات طلا بیاراید؟ حضرت فرمود: «برای زنان و دختران اشکال ندارد، ولی برای پسران جایز نیست».[۴]

۲. از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: «پدرم امام باقر علیه السلام فرزندان (دختر) و همسران خود را به زیورآلات طلا و نقره می‌آراست و می‌فرمود: اشکالی ندارد».[۵]

[۱]. نخ‌های عمودی پارچه «تار» و نخ‌های افقی آن «پود» نامیده می‌شود.

[۲]. خصال، ج ۲، ص ۳۷۵؛ بحارالأنوار، ج ۸۳، ص ۲۴۸، ح ۸.

[۳]. علل الشرایع، ج ۲، ص ۳۴۸، باب ۵۷، ح ۳؛ کتاب من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص ۱۶۴، ح ۷۷۴.

[۴]. سرائر، ج ۳، ص ۶۳۶؛ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۴۱۲، ح ۱. هدف اسلام از این کار، مبارزه با تجمل‌پرستوخواهی اشرافیگری است.

[۵]. کافی، ج ۶، ص ۴۷۵، ح ۲؛ بحارالأنوار، ج ۶۶، ص ۵۳۹، ح ۴۹.

بهترین لباس

(مقدمه:)

بهترین لباس آن است که از پنبه بافته شده باشد و بعد از آن کتان است و کراهت دارد همواره لباس پشمین بپوشند، اما پوشیدن آن در برخی اوقات به منظور حفاظت از سرما و صرفه‌جویی در هزینه و مانند آن خوب است. (به روایاتی در این زمینه توجه کنید:)

لباس پنبه‌ای و پشمین

۱. در حدیثی معتبر می‌خوانیم که حضرت علی علیه السلام فرمود: «لباس‌های پنبه‌ای بپوشید که پوشش حضرت رسول صلی الله علیه و آله و ما اهل بیت است و پیامبر صلی الله علیه و آله لباسی را که از مو یا پشم تهیه شده بود جز در موارد ضرورت نمی‌پوشید.» [۱]

۲. امام صادق علیه السلام در سخنی فرمود: «لباسی که از مو یا پشم بافته شده، جز در موارد ضرورت نپوشید.» [۲]

۳. حسین بن کثیر می‌گوید: امام صادق علیه السلام را دیدم که پیراهنی گشاد بر تن داشت و جامه پشمینه‌ای بر روی آن پوشیده بود. عرض کردم: فدایت شوم، مردم از پوشیدن لباس پشمین خودداری می‌ورزند شما چرا می‌پوشید؟ حضرت فرمود: «پدرم امام باقر و پدرش امام سجاد علیهم السلام چنین لباسی می‌پوشیدند و هرگاه به نماز می‌ایستادند گشادترین (و ساده‌ترین) لباس‌های خود را می‌پوشیدند و ما به پیروی از آنان چنین می‌کنیم.» [۳]

۴. در روایتی آمده است که حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: «چند کار را تا پایان عمر ترک نخواهم کرد تا پس از من سنت شود: هم‌غذا شدن با مستخدمان در حال نشسته بر روی زمین، سوار شدن بر مرکب ساده، پوشیدن شیر از حیوان با دستان خود، سلام کردن بر کودکان، پوشیدن لباس پشمین.» [۴]

(سؤال:): در برخی روایات، پوشیدن لباس پشمین مکروه شمرده شده و طبق برخی روایات دیگر، برخی امامان معصوم آن را می‌پوشیدند. چگونه این روایات با هم سازگار است؟ (جواب:): اگر از لباس پشمی برای همیشه و به منظور خودنمایی و جلوه‌گری استفاده شود

کار مذموم و ناپسندی است، اما اگر به منظور قناعت در هزینه‌های زندگی، یا تواضع و فروتنی، یا حفاظت از سرما پوشیده شود اشکال ندارد. روایت زیر پاسخ بالا را تأیید می‌کند. توجه فرمایید :

۵. طبق آنچه ابوذر غفاری از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل کرده، آن حضرت فرمودند : «در آخر الزمان گروهی در تابستان و زمستان لباس‌های پشمی می‌پوشند، به گمان آنکه با این کار بر دیگران فضیلت و برتری خواهند داشت. ملائکه آسمان‌ها و زمین آنها را لعنت می‌کنند».[۵] (و شاید نامیدن آنها به صوفیه به علت پوشیدن همین لباس‌های پشمی بوده که عرب به آن صوف می‌گوید. در ضمن لباس پشمی بر دو گونه است: بخشی از آن نرم و لطیف که غالباً اشراف می‌پوشیدند و بخشی دیگر، خشن و درشت که زاهدان واقعی و گاهی ریاکاران می‌پوشیدند).

لباس کتان و خز

۱. در حدیثی آمده است که امیرمؤمنان علی علیه السلام فرمود: «پوشش پیامبران لباس کتان بوده است».[۶]

۲. از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: «لباس کتان انسان را فربه (ودارای تناسب اندام) می‌کند».[۷]

۳. در روایت دیگری می‌خوانیم که امام سجّاد علیه السلام برای خرید لباس خز[۸] هزار یا هزار و پانصد درهم می‌پرداخت و آن را در زمستان می‌پوشید و هنگام فصل بهار آن را فروخته، قیمتش را به فقرا صدقه می‌دادند.[۹]

[۱] . کافی، ج ۶، ص ۴۵۰، ح ۲؛ دعائم الاسلام، ج ۲، ص ۱۵۳، ح ۵۵۱.

[۲] . کافی، ج ۶، ص ۴۴۹، ح ۱؛ دعائم الاسلام، ج ۲، ص ۱۵۳، ح ۵۵۱.

[۳] . کافی، ج ۶، ص ۴۵۰، ح ۴.

[۴] . خصال، ج ۱، ص ۲۴۶؛ مکارم الأخلاق، ص ۱۱۵.

[۵] . امالی طوسی، ج ۲، ص ۱۵۲؛ مکارم الأخلاق، ص ۴۷۱.

[۶] . مکارم الأخلاق، ص ۱۰۴؛ کافی، ج ۶، ص ۴۴۹، باب کتان، ح ۱.

[۷] . کافی، ج ۶، ص ۴۴۹، باب کتان، ح ۱؛ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۳۵۷، باب ۱۶، ح ۱.

[۸] . خز را بیشتر تفسیر کردیم.

[۹] . مکارم الأخلاق، ص ۱۰۶، ودعائم الاسلام، ج ۲، ص ۱۵۴، ح ۵۵۲.

رنگ لباس

(مقدمه:)

بهترین رنگ برای لباس، سفید و سپس زرد، بعد سبز و پس از آن قرمز کم‌رنگ (صورتی) است. پوشیدن لباس به رنگ کبود و عدسی و قرمز پررنگ، به ویژه هنگام نماز کراهت دارد. پوشیدن لباس سیاه در همه حال کراهت شدید دارد؛ البته عمامه و عبا و کفش سیاه [۱] از این حکم مستثناست، هرچند که عبا و عمامه سیاه نباشد بهتر است. (به روایاتی در این زمینه توجه کنید:)

لباس سفید و زرد

۱. در احادیثی معتبر از حضرت رسول صلی الله علیه و آله نقل شده است که فرمود: «لباس سفید بپوشید که نیکوترین و پاکیزه‌ترین رنگ‌هاست. و مردگان خود را با کفن سفید دفن کنید.» [۲]

۲. امام صادق علیه السلام روایت کرده است که حضرت علی علیه السلام در بیشتر اوقات، لباس سفید می‌پوشید. [۳]

۳. حفص مؤذن می‌گوید: امام صادق علیه السلام را در مسجد پیامبر در بین قبر و منبر در حال نماز دیدم. آن حضرت لباسی زرد همچون رنگ به بر تن داشت. [۴]

۴. زراره می‌گوید: امام باقر علیه السلام را دیدم که لباسی گشاد و عبایی زردرنگ از خز پوشیده بود. [۵]

لباس قرمز و کبود

۱. در حدیثی معتبر آمده است که حکم بن عیینه خدمت امام باقر علیه السلام رسید. حضرت لباس سرخ تیره که با گل کافشه [۶] رنگ شده بود بر تن داشت. به حکم فرمود: نظر تو در مورد این لباس چیست؟ عرض کرد: چه گویم در مورد لباسی که اگر جوانان شوخ بپوشند ما آن را عیب می‌دانیم. حضرت فرمود: «چه کسی زینت الهی را بر بندگانش حرام کرده است؟» سپس فرمود: «چون تازه دامادم چنین لباسی پوشیده‌ام.» [۷]

۲. در روایت دیگری آمده است که پوشیدن لباس قرمز تیره، جز برای تازه داماد، کراهت

دارد. [۸]

۳. در حدیثی از امام صادق علیه السلام می‌خوانیم که فرمود: «جبرئیل در روز آخر ماه رمضان بعد از نماز عصر بر حضرت رسول صلی الله علیه و آله نازل شد. چون به آسمان رفت، پیامبر صلی الله علیه و آله فاطمه سلام الله علیها را خواند که با شوهرت نزد من آید. هنگامی که خدمت حضرت رسیدند علی علیه السلام را در جانب راست و فاطمه سلام الله علیها را در جانب چپ خود نشانید و دست آنها را گرفت و بر دامان خویش نهاد. سپس فرمود: دوست دارید آنچه را که جبرئیل به من گفت به شما بگویم؟ عرض کردند: آری ای رسول خدا. فرمود: جبرئیل گفت: در روز قیامت من در جانب راست عرش خواهم بود و خداوند دو لباس بر من می‌پوشاند که یکی به رنگ سبز و دیگری سرخ همچون رنگ گل است و تو ای علی، در جانب راست عرش خواهی بود و بر تو نیز دو لباس همانند لباس‌های من می‌پوشاند». راوی به امام صادق علیه السلام عرض کرد: مردم رنگ سرخ را نمی‌پسندند. امام فرمود: «هنگامی که خداوند حضرت عیسی را به آسمان برد، آن حضرت دو لباس به همین رنگ بر تن داشت». [۹]

۴. در روایتی معتبر آمده است که یونس می‌گوید: امام رضا علیه السلام را دیدم که لباسی گشاد و بلند و کبودرنگ بر تن داشت. [۱۰]

لباس سبز سیر و سیاه

۱. محمد بن علی می‌گوید: امام هفتم علیه السلام را در لباس عدسی‌رنگ دیدم. [۱۱]

۲. ابوالعلا می‌گوید: حضرت صادق علیه السلام را در حال احرام با بُردِ یمنی سبزرنگ دیدم. [۱۲]

۳. در حدیث است که کسی از امام صادق علیه السلام پرسید: با کلاه سیاه نماز بخوانم؟ فرمود: «لباس سیاه لباس اهل جهنم است با آن نماز نخوان». [۱۳]

۴. از پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله روایت شده است که فرمود: «لباس سیاه کراهت دارد، مگر در سه چیز: عبا و عمامه و کفش». [۱۴]

[۱]. ونیز عبا و چادر زنان.

[۲]. کافی، ج ۶، ص ۴۴۵، ح ۱ و ۲؛ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۳۵۵، ح ۱.

[۳]. قرب الإسناد، ص ۱۳۴؛ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۳۵۶، ح ۶.

[۴]. کافی، ج ۶، ص ۴۵۲، ح ۱۰؛ قرب الإسناد، ص ۳۰، ح ۳۷.

[۵]. کافی، ج ۶، ص ۴۵۰، ح ۱؛ مکارم الأخلاق، ص ۱۰۴.

[۶]. گیاهی است با برگ‌های بیضی شکل و گل‌های زرد رنگ که گل‌های آن را پس از خشک کردن نرم می‌کنند و روی نان می‌ریزند و گاه به جای زعفران به کار

- [۷]. کافی، ج ۶، ص ۴۴۶، ح ۱؛ مکارم الأخلاق، ص ۱۰۵.
- [۸]. کافی، ج ۶، ص ۴۴۷، ح ۵؛ مکارم الأخلاق، ص ۱۰۵.
- [۹]. مکارم الأخلاق، ص ۱۰۶؛ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۳۶۰، ح ۱۶.
- [۱۰]. کافی، ج ۶، ص ۴۴۸، ح ۱۱؛ مکارم الأخلاق، ص ۱۰۶.
- [۱۱]. کافی، ج ۶، ص ۴۴۸، ح ۱۲؛ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۳۵۹، ح ۹.
- [۱۲]. مکارم الأخلاق، ص ۱۰۵؛ کتاب من لا یحضره الفقیه، ج ۲، ص ۲۱۵، ح ۹۷۸.
- [۱۳]. کتاب من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص ۱۶۲؛ تهذیب الاحکام، ج ۲، ص ۲۲۷.
- [۱۴]. کافی، ج ۶، ص ۴۴۹، ح ۱؛ کتاب من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص ۱۶۳. گفتنی است که چادر زنان در میان عرب، نوعی عبا محسوب می‌شود.

۵. برخی آداب لباس پوشیدن

(مقدمه:)

پیراهن‌های دراز و بلند پوشیدن و آستین پیراهن را بلند کردن و لباس را برای تکبر بر روی زمین کشیدن، مکروه و ناپسند است. (به روایاتی در این زمینه توجه فرمایید):

۱. از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: «حضرت امیر مؤمنان علی علیه السلام به بازار رفت و با یک دینار (اشرفی) سه قطعه لباس خرید: پیراهنی که بلندای آن تا نزدیک بند پا بود، لنگی که طول آن تا نیمه ساق پا بود، ازاری که از جلو تا روی سینه‌ها واز عقب تا پایین‌تر از کمر را می‌پوشاند. حضرت پس از خرید، دست به آسمان بلند کرد و پیوسته خدا را بر این نعمت شکر می‌کرد تا به خانه بازگشت».[۱]

۲. ودر حدیثی دیگر فرمود: «آنچه از بلندای پیراهن از قوزک پا می‌گذرد در آتش جهنم است».[۲]

۳. از امام کاظم علیه السلام روایت شده است که فرمود: «خداوند به پیامبرش فرمود: (وَتِيَابِكَ فَطَهَّرْ)؛ ولباست را پاکیزه دار.[۳] لباس‌های پیامبر صلی الله علیه و آله پاک و پاکیزه بود، منظور خدا این بود که پیراهنت را کوتاه کن تا آلوده نشود».[۴]

و در روایت دیگری آمده است که آن را بالا بزن تا به زمین کشیده نشود.[۵]

۴. در روایت حسنه‌ای از امام باقر علیه السلام نقل شده است که: «حضرت رسول اکرم

صلی الله علیه و آله به مردی از بنی تمیم چنین وصیت کرد: مبادا پیراهن ولنگ خود را بلند و دراز کنی که نشانه تکبر است و خداوند متکبران را دوست نمی‌دارد».[۶]

۵. در روایتی معتبر آمده است که امیر مؤمنان علی علیه السلام هرگاه پیراهن می‌پوشید آستین آن را می‌کشید و آنچه را که از سر انگشتانش می‌گذشت می‌بُرید.[۷]

۶. در حدیث آمده است که: «حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله به ابوذر فرمود: هر که از روی تکبر، جامه‌اش را بر زمین بکشد خداوند در قیامت نظر رحمت به او نمی‌کند. و ازار مرد تا نیمه ساق پاست؛ البته تا بند پا هم جایز است، اما افزون بر آن در آتش است».[۸]

(یادآوری: به‌طور کلی همواره باید اهداف پوشش لباس را در نظر داشته باشیم و مطابق آن، لباس‌های خود را تهیه کنیم.)

هدف از پوشیدن لباس سه چیز است :

نخست حفظ تن از سرما و گرما و صدمات احتمالی ناشی از برخورد با موانع طبیعی و غیر طبیعی؛ این هدف مربوط به جسم انسان است.

هدف دیگر، حفظ حرمت و کرامت انسانی در برابر دیدگان دیگر انسان‌هاست، زیرا اگر آدمی به صورت برهنه، همچون حیوانات، در برابر هم‌نوعان خود حاضر شود، از چشم آنان می‌افتد و حرمتش شکسته و کرامتش لگه‌دار می‌شود؛ این هدف مربوط به روح انسان است. و هدف سوم، کمک به حفظ پاکدامنی و عفت هم‌نوعان در سطح جامعه و حتی خانواده است که این هدف بر خلاف دو هدف اول، مربوط به دیگران است؛ بنابراین، آنچه به هنگام تهیه لباس مهم است رعایت سه هدف مزبور است؛ از این رو لباس‌های تنگ و چسبان هر چند تمام بدن را بپوشاند، پسندیده نیست زیرا نه مایه آرامش جسم انسان است و نه روح و نه افراد جامعه.

همان‌گونه که لباس‌های آستین کوتاه که بیش از حد متعارف، آستین آن کوتاه است در انظار عمومی پسندیده نیست.

مختصر اینکه، لباس‌های واجد اهداف سه‌گانه بالا مورد تأیید اسلام است و آنچه فاقد آن سه هدف، یا برخی از آنها باشد در اسلام سفارش نشده است).

[۱] . کافی، ج ۶، ص ۴۵۵، ح ۲؛ مکارم الأخلاق، ص ۱۱۳.

[۲] . کافی، ج ۶، ص ۴۵۶، ح ۳؛ مکارم الأخلاق، ص ۱۰۹.

[۳] . سوره مدثر، آیه ۴.

[۴] . کافی، ج ۶، ص ۴۵۶، ح ۴.

[۵] . کافی، ج ۶، ص ۴۵۵، ح ۲؛ مکارم الأخلاق، ص ۱۰۳.

[۶] . کافی، ج ۶، ص ۴۵۶، ح ۵؛ مکارم الأخلاق، ص ۱۰۹.

[۷] . کافی، ج ۶، ص ۴۵۷، ح ۷؛ مکارم الأخلاق، ص ۱۱۱.

[۸] . امالی طوسی، ج ۲، ص ۱۵۲؛ مکارم الأخلاق، ص ۱۱۰.

۶. حرمت پوشیدن لباس مخصوص زنان یا کافران

(مقدمه:)

پوشیدن لباس ویژه بانوان، مانند روسری، مقنعه، چادر و برخی از لباس‌های زیر، بر مردان حرام است. چنانکه بر بانوان حرام است پوشیدن لباس‌های مخصوص مردان، مانند قبا، عمامه و دیگر لباس‌های ویژه آنان. و بر مرد وزن جایز نیست پوشیدن لباس‌های مخصوص کافران. (به دو روایت در این زمینه توجه کنید:)

۱. از امام باقر علیه السلام روایت شده است که فرمود: «جایز نیست زنان شبیه مردان شوند، زیرا رسول خدا زانی را که شبیه به مردان می‌شوند و مردانی را که شبیه به زنان می‌شوند نفرین کرده است» [۱].

۲. از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: «خداوند متعال به پیامبری از پیامبرانش فرمود: به مؤمنین بگو: لباس‌های مخصوص دشمنان مرا را نپوشید و از غذای آنان نخورید و خود را شبیه آنان نکنید، وگرنه شما هم دشمن من خواهید بود» [۲].

[۱] . خصال، ج ۲، ص ۳۷۴؛ بحار الأنوار، ج ۱۰۳، ص ۲۵۶.

[۲] . کتاب من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص ۱۶۳، ح ۷۶۹؛ مشکاة الأنوار، ص ۳۲۵.

۷. عمامه بستن و کلاه پوشیدن

(مقدمه:)

به دو روش می‌توان عمامه بست: بر سر و زانو. بستن عمامه بر روی سر مستحب است، چنانکه تحت‌الحنك [۱] نهادن برای عمامه هم مستحب است [۲].

شهید اول؛ اعتقاد دارد که ایستاده عمامه پیچیدن مستحب است. [۳] (به روایاتی در این زمینه توجه فرمایید).

فضیلت عمامه بر سر گذاشتن

۱. در حدیثی معتبر آمده است که امام صادق علیه السلام فرمود: «هر کس عمامه بر سر بیچد و تحت الحنك [۴] نبندد و به درد بی‌درمانی مبتلا شود، کسی را جز خودش سرزنش نکند.» [۵]

۲. و در روایتی دیگر می‌خوانیم که امام صادق علیه السلام فرمود: «حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله با دست (مبارک) خود بر سر حضرت امیرمؤمنان علیه السلام عمامه بست. يك طرف عمامه را از پیش صورت و طرف دیگر آن را چهار انگشت کوتاه‌تر، از پشت سر آویخت، سپس به علی علیه السلام فرمود: برو! رفت و فرمود: بیا! آمد و بعد فرمود: به خدا قسم، تاج ملائکه و فرشتگان چنین است.» [۶]

۳. از امام رضا علیه السلام روایت شده است که فرمود: «حضرت رسول صلی الله علیه و آله عمامه را بر سر بست و يك طرف آن را به جلو و طرف دیگر آن را به پشت سر انداخت. چنانکه جبرئیل (در هیأتی که در برابر پیامبر آشکار می‌شد) نیز به این صورت عمامه می‌بست.» [۷]

۴. و از امام باقر علیه السلام روایت شده است که فرمود: «فرشتگان در جنگ بدر عمامه‌های سفید بر سر داشتند.» [۸]

۵. در کتاب فقه الرضا خواندن این دعا به هنگام گذاشتن عمامه بر سر سفارش شده است: بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اَرْفَعْ ذِكْرِي وَاَعْلِ شَأْنِي وَاَعِزَّنِي بِعِزَّتِكَ وَاكْرِمْنِي بِكَرَمِكَ بَيْنَ يَدَيْكَ وَبَيْنَ خَلْقِكَ اللَّهُمَّ تَوَجَّئِي بِتَاجِ الْكِرَامَةِ وَالْعِزِّ وَالْقَبُولِ. [۹]

۶. در کتاب مکارم الأخلاق از کتاب نجات نقل کرده است که به هنگام گذاشتن عمامه این دعا خوانده شود: اللَّهُمَّ سَوِّمْنِي بِسِيمَاءِ الْإِيمَانِ وَتَوَجَّئِي بِتَاجِ الْكِرَامَةِ وَقَلِّدْنِي حَبْلَ الْأَسْلَامِ وَلَا تَخْلَعْ رَبْقَةَ الْإِيمَانِ مِنْ عُنُقِي [۱۰] و افزوده است که عمامه را باید در حال ایستاده پیچید. [۱۱]

کلاه پوشیدن

در حدیث است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله کلاه‌های متعددی داشت که بر سر می‌نهاد. [۱۲]

علما پوشیدن کلاه‌های دراز و بلند را که به آن «بُرطُل» گویند و یهودیان بر سر می‌گذاشتند، مکروه شمرده‌اند. [۱۳] و از برخی روایات استفاده می‌شود که شکستن پایین کلاه و برگردانیدن آن مکروه است. [۱۴]

[۱] . پیچی از عمامه که از زیر چانه می‌گذرانند و روی شانه می‌اندازند.

[۲] . روایات مربوط به استحباب تحت الحنك فراوان است، ولی ظاهراً همه آنها مربوط به تمام حالات است و در خصوص حال نماز، فقط يك روایت داریم که آن هم ضعیف است. رك: اصول کافی، ج ۶، ص ۴۶۰، باب العمام.

[۳] . دروس، ج ۱، ص ۱۵۲.

[۴] . باید توجه داشت که «تحت الحنك» در گذشته در همه حال معمول بود، ولی اکنون متعارف نیست و گاه ممکن است لباس شهرت به شمار آید.

[۵] . کافی، ج ۶، ص ۴۶۱، باب العمام، ح ۱؛ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۲۹۱، ح ۱.

[۶] . کافی، ج ۶، ص ۴۶۱، ح ۴؛ مکارم الأخلاق، ص ۱۲۰.

[۷] . کافی، ج ۶، ص ۴۶۱؛ مکارم الأخلاق، ص ۴۶۰.

[۸] . کافی، ج ۶، ص ۴۶۱؛ مکارم الأخلاق، ص ۱۱۹.

[۹] . ترجمه: «به نام خدا، پروردگارا، ذکر مرا بالا بر ورتبه‌ام را بلند گردان و مرا در پیشگاه خود و در میان مخلوقات گرامی بدار. بار خدایا، تاج کرامت و عزت و پذیرش (اعمال) را بر سرم نه». فقه الرضا، ص ۳۹۵؛ مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۲۷۷، ح ۸.

[۱۰] . ترجمه: «خدایا، مرا به نشانه ایمان نشانه گذار و تاج کرامت بر سرم نه و بند اسلام و ایمان بر گردنم افکن و آن را از گردنم بیرون میاور».

[۱۱] . مکارم الأخلاق، ص ۱۲۰.

[۱۲] . بحار الأنوار، ج ۱۶، ص ۱۲۱ و ۱۲۲ و ۱۲۵.

[۱۳] . مکارم الأخلاق، ص ۱۲۰ (با اندکی تفاوت).

[۱۴] . بحار الأنوار، ج ۴۷، ص ۴۵، ح ۶۲.

۸. آداب پوشیدن پاجامه

۱. از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: «خداوند به حضرت ابراهیم وحی کرد که زمین به سبب دیدن عورت تو به من شکایت می‌کند، میان زمین و عورت خود حاجبی قرار ده تا زمین ناراحت نباشد [۱]، سپس حضرت ابراهیم پاجامه را اختراع کرد و پوشید». [۲]

۲. در کتاب جامع بزنطی روایت شده است که هر که پاجامه را ایستاده بپوشد، تا سه روز

حاجتش برآورده نشود. [۳]

۳. از حضرت امیر المؤمنین علی علیه السلام روایت شده است که فرمود: «پوشیدن پاجامه در حال ایستاده، موجب اندوه است». [۴]

۴. در حدیثی دیگر فرمود: «پاجامه را ایستاده و رو به قبله و رو به انسان دیگری نپوشید». [۵]

۵. و در سخنی دیگر فرمود: «پیامبران پیراهن را پیش از پاجامه می‌پوشیدند». [۶]

۶. در کتاب فقه الرضا آمده است: پاجامه را ایستاده نپوشید که موجب هلاکت و زردآب و غم و درد می‌شود، بلکه نشسته بپوشید و در وقت پوشیدن این دعا را بخوانید: بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَتِي وَلَا تَهْتِكْنِي فِي عَرَصَاتِ الْقِيَامَةِ وَأَعْفُ فَرْجِي وَلَا تَخْلَعْ عَنِّي زِينَةَ الْإِيمَانِ. [۷]

۷. کتاب مکارم الأخلاق از کتاب نجات نقل کرده است که به هنگام پوشیدن پاجامه این دعا خوانده شود: اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَتِي وَأَمِنْ رَوْعَتِي وَأَعْفُ فَرْجِي وَلَا تَجْعَلْ لِلشَّيْطَانِ فِي ذَلِكَ نَصِيبًا وَلَا لَهُ إِلَى ذَلِكَ وَصُولًا فَيَصْنَعَ لِي الْمَكَائِدَ وَيُهَيِّجَنِي لِإِتْكَابِ الْمَحَارِمِ. [۸]

[۱]. گفتنی است که عرب‌ها زیر پیراهن بلند (دشداشه) پاجامه نمی‌پوشیدند. اکنون هم کم‌وبیش بر خعرها چنین می‌کنند. روایت مزبور ناظر به پوشش پاجامه برای چنین کسانی است، زیرا در حرکات و حالات مختلف، ممکن است قسمت‌هایی از بدن انسان نمایان شود.

[۲]. علل الشرایع، ج ۲، ص ۵۸۵، ج ۲۹؛ بحار الأنوار، ج ۱۲، ص ۷۷، ج ۳.

[۳]. السرائر، ج ۳، ص ۱۵۱؛ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۴۱۷، ابواب احکام الملابس، باب ۶۸، ج ۵.

[۴]. مکارم الأخلاق، ص ۱۵۱؛ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۴۱۶، ابواب احکام الملابس، باب ۶۸، ج ۲. (شاید به این خاطر که گاه ممکن است خطرهایی پیش آید).

[۵]. مکارم الأخلاق، ص ۱۵۱؛ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۴۱۶، ابواب احکام الملابس، باب ۶۸، ج ۴.

[۶]. مکارم الأخلاق، ص ۱۵۱؛ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۴۱۶، ابواب احکام الملابس، باب ۶۸، ج ۳.

[۷]. ترجمه: «به نام خدا، پروردگارا، عیوبم را بیوشان و در روز قیامت مرا رسوا مگردان و مرا پاکدامن قرار ده و زینت ایمان را از من سلب نفرما». فقه الرضا، ص ۳۹۵، باب الزئ والزینة؛ مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۳۱۳، باب ۴۴، ج ۱.

[۸]. ترجمه: «بار خدایا، عیوبم را بیوشان و هراسم را برطرف کن و مرا پاکدامن قرار ده و از برای شیطان در آن‌بهره‌ای و برای رسیدن به آن راهی قرار مده، تا برای من حيله‌ها سازد و بر گناهان تحریک‌آمیز کند». مکارم الأخلاق، ص ۱۵۱.

۹. آداب لباس نو بریدن و پوشیدن

دعاهای هنگام بریدن و پوشیدن لباس نو

۱. در روایتی معتبر آمده است که امام صادق علیه السلام فرمود: «هر که لباس نو ببرد و ظرفی را پر از آب کند و شش مرتبه سوره قدر بر آن بخواند و هر مرتبه که به آیه (تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ) می‌رسد اندکی از آب را آرام بر پارچه بپاشد، سپس دو رکعت نماز بخواند و دعا کند و بگوید: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَزَقَنِي مَا أَتَجَمَّلُ بِهِ فِي النَّاسِ وَأُوَارِي بِهِ عَوْرَتِي وَأُصَلِّي فِيهِ لِرَبِّي [۱] و آن‌گاه خدا را شکر کند، پیوسته در وفور نعمت باشد تا آن لباس کهنه شود».

[۲]

۲. در روایتی صحیح می‌خوانیم که امام محمد باقر علیه السلام، خواندن این دعا را به هنگام پوشیدن لباس نو سفارش کرد: اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ ثَوْبَ يُمْنٍ وَتُقَى وَبَرَكَةٍ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي فِيهِ حُسْنَ عِبَادَتِكَ وَعَمَلًا بِطَاعَتِكَ وَأَدَاءً شُكْرٍ نِعْمَتِكَ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي مَا أُوَارِي بِهِ عَوْرَتِي وَأَتَجَمَّلُ بِهِ فِي النَّاسِ. [۳]

۳. از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: «هر که در ظرفی نو آب کند و بر آن سی و دو مرتبه سوره قدر بخواند و بر لباس نو بپاشد، با پوشیدن آن لباس همواره در وفور نعمت باشد تا وقتی که تاری از آن لباس باقی باشد». [۴]

۴. در روایتی معتبر آمده است که: «حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله به حضرت علی علیه السلام فرمود: به هنگام پوشیدن لباس نو این دعا را بخوان: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي مِنَ اللِّبَاسِ مَا أَتَجَمَّلُ بِهِ فِي النَّاسِ. اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا ثِيَابَ بَرَكَةٍ، أَسْعَى فِيهَا لِمَرْضَاتِكَ وَأَعْمُرُ فِيهَا مَسَاجِدَكَ». [۵] سپس فرمود: «ای علی، هر که این دعا را بخواند سپس لباس نو را بپوشد، خداوند او را می‌آمرد». [۶]

۵. از حضرت موسی بن جعفر علیه السلام روایت شده است که فرمود: «شایسته است هر که لباس نو می‌پوشد دست بر آن بکشد و بگوید: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي مَا أُوَارِي بِهِ عَوْرَتِي وَأَتَجَمَّلُ بِهِ فِي النَّاسِ وَأَتَزَيَّنُّ بِهِ بَيْنَهُمْ». [۷]

۶. در روایتی معتبر آمده است که امام رضا علیه السلام هرگاه می‌خواست لباس نو بپوشد، لباس را از سمت راست خود می‌پوشید و پس از پوشیدن لباس، ظرفی آب می‌طلبید و هر يك از سوره‌های توحید و کافرون و آیه الکرسی [۸] را ده مرتبه بر آن می‌خواند، سپس آب را بر لباس می‌پاشید و می‌فرمود: «هر که چنین کند، همواره در وفور نعمت باشد تا وقتی که تار نخی از آن لباس باقی باشد». [۹]

پوشیدن لباس نو و رهایی یافتن از آفات

از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: «به هنگام پوشیدن لباس نو «لا إله إلا الله، مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ» بگو، تا از آفت‌ها نجات یابی. و چیزی را که بسیار دوست داری فراوان یاد نکن که تو را در هم می‌شکند و اگر با کسی کاری داشتی در غیابش به او دشنام نده که در دلش اثر می‌کند».[۱۰]

شکرانه پوشیدن لباس نو

در روایتی معتبر آمده است که حضرت امیر المؤمنین علی علیه السلام فرمود: «هرگاه خداوند لباس نو نصیب کسی کند، شایسته است وضو بگیرد و دو رکعت نماز (شکر) بگذارد و در هر رکعت سوره حمد و آیه الکرسی و سوره‌های توحید و قدر بخواند، سپس از خداوندی که تن او را پوشانده و در میان مردم زینتش داده، تشکر کند و ستایش او را به جا آورد و بسیار ذکر «لا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» بگوید. هر که چنین کند، در آن لباس معصیت نکند. و پروردگار به عدد هر نخ‌ی که در آن لباس است، فرشته‌ای می‌آفریند که خداوند را به پاکی یاد کند و برای او استغفار کند و بر او ترحم کند».[۱۱]

[۱] . ترجمه: «سپاس مخصوص خداوندی است که چیزی (لباسی) روزی‌ام کرد که با آن بتوانم خود را در میان مردم زینت کنم و با آن خود را بیوشانم و در آن برای پروردگار نماز بگذارم».

[۲] . ثواب الأعمال، ص ۴۴؛ مکارم الأخلاق، ص ۹۹.

[۳] . ترجمه: «پروردگارا، این لباس نو را لباس میمنت و پرهیزگاری و برکت قرار ده. بار خدایا، پرستش نیکووانجام دادن دستورهایت و ادای شکر نعمتت را در این لباس روزی‌ام کن. حمد و سپاس مخصوص خدایاست که لباسی به من عنایت کرد که خود را با آن بیوشانم و در میان مردم خود را زینت کنم». کافی، ج ۶، ص ۴۵۸، ح ۱.

[۴] . کافی، ج ۶، ص ۴۵۹، ح ۴؛ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۳۷۱، ابواب احکام الملابس، باب ۲۶، ح ۲.

[۵] . ترجمه: «سپاس مخصوص خداوندی است که بر اندام من لباسی پوشاند که با آن در میان مردم خود رامی‌آرایم. خدایا، آن را مایه برکت قرار ده تا در آن به سوی خشنودیت حرکت کنم و در مساجدت حضور یابم».

[۶] . کافی، ج ۶، ص ۴۵۸، ح ۲.

[۷] . ترجمه: «حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که لباسی بر اندام من پوشاند که به وسیله آن عیوبم را پنهان کنم و با آن خود را در میان مردم زینت و آرایش دهم». کافی، ج ۶، ص ۴۵۹، ح ۳.

[۸] . سوره بقره، آیه ۲۵۵.

[۹] . عیون اخبار الرضا، ج ۱، ص ۳۵۱؛ مکارم الأخلاق، ص ۱۰۲.

[۱۰] . کافی، ج ۶، ص ۴۵۹، ح ۶؛ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۳۷۳، ابواب احکام الملابس، باب ۲۷، ح ۴.

[۱۱] . کافی، ج ۶، ص ۴۵۹؛ خصال، ج ۲، ص ۴۱۶.

۱۰. دیگر آداب پوشیدن و بیرون آوردن لباس

هیچ‌گاه به طور کامل برهنه نشوید

۱. در حدیث است که حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله از برهنه شدن (به طور کامل) در روز و شب نهی کردند. [۱]
۲. از حضرت علی علیه السلام روایت شده است که فرمود: «هرگاه مردی (کاملاً) عریان شود، شیطان به او نظر کرده و طمع می‌کند که او را به گناه بکشاند». و نیز فرمود: «هنگامی که انسان در جمعی نشسته، سزاوار نیست که ران‌های خود را برهنه سازد». [۲]
۳. و در حدیثی دیگر فرمود: «هرگاه لباس خود را از تن بیرون می‌آورید، «بسم‌الله» بگویید». [۳]

ویژگی‌های پوشش بانوان

۱. از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: «برای زن مسلمان شایسته نیست که روسری یا پیراهن بدن‌نما بپوشد». [۴]
۲. از امام باقر علیه السلام روایت شده است که فرمود: «عرض مقنعه حضرت فاطمه سلام الله علیها به قدری بود که تا نصف بازوی آن حضرت می‌رسید و زنان باید چنین کنند». [۵]

اسراف در پوشش

۱. در حدیثی می‌خوانیم که امام صادق علیه السلام فرمود: «کمترین حدّ اسراف آن است که لباس داخل و بیرون از خانه یکی باشد». [۶]
۲. در حدیث است که از امام کاظم علیه السلام پرسیدند: اگر کسی ده پیراهن داشته باشد

اسراف است؟ فرمود: «نه، بلکه به منظور حفاظت از لباس این کار بهتر است؛ اسراف آن است که جامه نگاهداشتنی را در جاهای کثیف بپوشی».[۷] (واین برای آن است که پیراهن‌ها دوام بیشتری پیدا می‌کند).

پاکیزگی و نظافت لباس

۱. از امام باقر علیه السلام روایت شده است که فرمود: «پوشیدن لباس نو، دشمن را منکوب می‌کند».[۸]
۲. در حدیثی می‌خوانیم که حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: «هر لباسی که می‌پوشید باید پاکیزه باشد».[۹]
۳. از حضرت علی علیه السلام روایت شده است که فرمود: «شست‌وشوی لباس، اندوه را می‌زداید و موجب قبولی نماز می‌شود».[۱۰]
۴. از امام باقر علیه السلام روایت شده است که فرمود: «کوتاه کردن پیراهن(های بلند)، سبب راحتی پوشیدن و دوام آن می‌شود».[۱۱]

وصله زدن به لباس

۱. از حضرت علی علیه السلام روایت شده است که فرمود: «آن قدر بر لباس خود وصله زدم که از وصله‌کننده آن خجالت کشیدم».[۱۲]
۲. از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: «هر که یقه پیراهنش را وصله کند و کفش خود را پینه زند و آنچه برای خانه‌اش خریده با دست خود به خانه ببرد، از تکبر و خودبرتربینی در امان می‌ماند».[۱۳]
۳. در حدیث است که کسی خدمت امام صادق علیه السلام رسید دید حضرت یقه لباسش را وصله زده، با تعجب به حضرت نگاه کرد. حضرت فرمود: «چرا تعجب می‌کنی؟» گفت: از وصله لباس شما شگفت‌زده شدم. کتابی در پیش روی حضرت بود، به او فرمود: «این جملات را بخوان». نوشته بود: هر که حیا ندارد ایمان ندارد و کسی که به اندازه خرج نمی‌کند سرمایه‌ای برایش نمی‌ماند و هر که جامه کهنه ندارد لباس نو نخواهد داشت.[۱۴]

[۱] . کتاب من لا یحضره الفقیه، ج ۴، ص ۵.

[۲] . خصال، ج ۲، ص ۴۲۳؛ بحار الأنوار، ج ۱۰، ص ۱۰۸.

[۳] . علل الشرایع، ج ۲، ص ۵۸۳؛ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۴۱۵، باب ۶۷، ح ۱.

[۴] . مکارم الأخلاق، ص ۹۳؛ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۲۸۱، باب ۲۱، ح ۲.

[۵] . مکارم الأخلاق، ص ۹۳.

[۶] . زیرا لباس بیرون منزل معمولاً قیمت بیشتری دارد و اگر در داخل منزل همان پوشیده شود هزینه لباسانسان سنگین خواهد شد. کافی، ج ۶، ص ۴۶۰، ح ۱

و؛ کتاب من لا یحضره الفقیه، ج ۳، ص ۱۰۳.

[۷] . مکارم الأخلاق، ص ۹۸.

[۸] . همان، ص ۱۰۳.

[۹] . کافی، ج ۶، ص ۴۴۱، ح ۳؛ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۳۴۶، باب ۶، ح ۳.

[۱۰] . خصال، ج ۲، ص ۴۰۲؛ مکارم الأخلاق، ص ۱۰۳.

[۱۱] . مکارم الأخلاق، ص ۱۰۳.

[۱۲] . نهج البلاغه، خطبه ۱۶۰؛ بحار الأنوار، ج ۴۰، ص ۳۴۶. این در زمانی است که مردم مشکلات مادی دارند.

[۱۳] . خصال، ج ۱، ص ۱۲۷، ح ۶۸.

[۱۴] . کافی، ج ۶، ص ۴۶۰، ح ۳.

۱۱. رنگ کفش و ویژگی‌های آن

(مقدمه:)

بهترین رنگ برای نعلین و دیگر کفش‌ها، رنگ زرد است و سپس سفید. و بهترین رنگ برای چکمه، رنگ سیاه است. رنگ قرمز در سفر سفارش شده، ولی در وطن کراهت دارد. و در مورد نعلین سفارش شده است که جلو و عقبش بلند و قسمت میانی آن کوتاه و تهی باشد و تمام آن بر زمین نچسبد و غیر آن کراهت دارد؛ ظاهراً کفش نیز همین حکم را دارد. و (پوشیدن) کفش سرپایی (در بیرون از منزل) مکروه است. (به روایاتی در این زمینه توجه فرمایید:)

اهمیت پوشیدن کفش

۱. در روایتی معتبر آمده است که حضرت علی علیه السلام فرمود: «پوشیدن کفش خوب، تن را از بلاها حفظ کرده، به انسان کمک می‌کند که وضو و نمازش را به صورت کامل به جا آورد.» [۱]

۲. آن حضرت در حدیثی دیگر فرمود: «هر که دوست دارد عمرش طولانی شود، باید چهار